

Доповідач: **Грищенко І. В.**, аспірантка кафедри управління СумДУ

Тема доповіді: **УПРАВЛІННЯ ВИКОРИСТАННЯМ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ¹**

Семінар присвячений теоретико-методичним засадам удосконалення організаційно-економічного механізму управління використанням експортно-імпортного потенціалу в системі забезпечення еколого-економічної безпеки регіону.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що в умовах інтернаціоналізації комерційно-господарської діяльності та посилення негативного антропогенного впливу на навколишнє природне середовище виникає об'єктивна необхідність розроблення дієвого механізму управління експортно-імпортним потенціалом з урахуванням вимог його еколого-економічної безпеки регіону.

Основною метою дослідження є аналіз теоретичних та науково-методичних положень щодо управління експортно-імпортним потенціалом регіону з урахуванням вимог його еколого-економічної безпеки. У відповідності до поставленої мети були визначені такі завдання: провести аналіз взаємозв'язків між елементами екологічної та соціально-економічної підсистем регіону; дослідити необхідність побудови організаційно-економічного механізму управління експортно-імпортним потенціалом з урахуванням вимог еколого-економічної безпеки регіону.

Результати проведеного дослідження показали, що в сучасній економічній системі в умовах глобалізації та інтернаціоналізації економіки необхідно намагатися досягти такого стану, при якому вплив будь-якої економічної діяльності не виходить за рамки обмежень еколого-економічної безпеки. В цих умовах виникає необхідність використання такого економічного показника, який дає можливість одночасно охарактеризувати як сучасний стан взаємозв'язків соціально-економічної та екологічної підсистем регіону, так і побудувати достовірну модель їх розвитку на перспективу.

Україна є невід'ємною частиною світової соціально-економічної системи, діяльність якої базується на необмеженому використанні природних ресурсів у господарському обігу, що призводить до забруднення довкілля та виснаження природно-ресурсного потенціалу країни, сприяє поглибленню екологічної кризи, появі перед Україною глобальних еколого-економічних небезпек. Зазначені фактори є першопричиною появи додаткових витрат суб'єктів господарювання та спричиняють втрату валового внутрішнього та валового регіонального продукту, обумовлюючи необхідність розробки системи ефективних

---

¹ Доповідь представлено у авторському скороченні.

економічних інструментів управління експортно-імпортним потенціалом регіону з урахуванням вимог еколого-економічної безпеки (ЕІПР з УВЕБ).

Необхідно підкреслити, що для успішної практичної реалізації концепції управління ЕІПР з УВЕБ необхідною умовою є обов'язкове вартісне вираження усіх взаємозв'язків між елементами екологічної та соціально-економічної підсистем регіону, яке може характеризуватися обсягами доходів та витрат соціально-економічної та інституціональної підсистем регіону. Характер таких взаємозв'язків залежить від ступеня антропогенного тиску соціально-економічної системи на довкілля.

Проведений аналіз показав, що урахування еколого-економічної безпеки в управлінні використанням експортно-імпортного потенціалу регіону може сприяти формуванню раціональної та екологічно збалансованої просторової структури економіки; розвитку ефективних конкурентоздатних видів економічної діяльності; раціональному використанню трудових ресурсів, вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів; досягненню регіональної збалансованості інтересів охорони природного середовища та соціально-економічного розвитку; покращенню демографічної ситуації, збільшенню тривалості життя населення регіону; покращенню стану природного середовища; підвищенню ВРП.

Успішна практична реалізація концепції управління ЕІПР з УВЕБ можлива лише за умови правильного врахування цілей еколого-економічної безпеки регіону. Для цього необхідною умовою є забезпечення збалансованості економічного розвитку регіону та асиміляційно-відновлюваних можливостей його екологічної підсистеми, що може бути досягнуто шляхом формування організаційно-економічного механізму управління економічним потенціалом регіону з урахуванням вимог його еколого-економічної безпеки на основі системного підходу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бохан А.В. Міжнародна екологічна безпека: сучасні виміри та принципи реалізації [Електронний ресурс] / А.В. Бохан // Ефективна економіка. – 2009. – №3. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=42>
2. Древаль О. Ю. Проблеми управління економічним потенціалом регіону з урахуванням вимог еколого-економічної безпеки / О. Ю. Древаль, І. В. Грищенко // Вісник Сумського державного університету. – 2011. – № 2. – С. 21 – 26.
3. Жулавский А. Ю. Основы эколого-экономической сбалансированности развития региона / А. Ю. Жулавский // Вестник Сумского государственного университета. Серия Экономика. – 2007. – Т.2, №1. – С. 112 – 122.

4. Іванюта П.В. Державне регулювання еколого-техногенною безпекою України [Електронний ресурс] / П.В. Іванюта // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. – №8. Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=164>
5. Малиш Н.А. Екологічна політика: конфліктність, стратегія, тактика [Електронний ресурс] / Н.А. Малиш // Державне управління: теорія і практика. – 2009. – №2 (10). – С. 1 – 9. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009_2/doc_pdf/Malysh.pdf
6. Огарок Л.Л. Системний підхід до управління економічною безпекою як регіональної складової державного механізму [Електронний ресурс] / Л.Л. Огарок // Державне управління: теорія і практика. – 2005. – №2. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2/>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 р. № 880-р. «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=880-2007-%F0&p=1290941518787903>
8. Социально-экономический потенциал региона: [монография] / А.М. Телиженко, Е.В. Лапин, Л.Г. Мельник, С.Н. Ильяшенко, В.Н. Кислый и др. [под общ. ред. проф. Балацкого О.Ф.]. – Сумы: ВТД «Университетская книга», 2010. – 364 с.
9. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: / Н.В. Караєва, Р.В. Корпан, Т.А.Коцко, І.В. Недін, Є.В. Хлобистов, І.П. Частокоренко [за заг. ред. І.В. Недіна]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 384 с.
10. Телиженко А. М. Экономика чистого воздуха: международное управление. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2001. – 326 с.
11. Хлобистов Є.В. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в умовах трансформації економіки України: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук: спец. 08.08.01 економіка природокористування та охорони навколишнього середовища / Є.В. Хлобистов. – К.: РВПС України НАН України. – 2005. – 34 с.
12. Экономический потенциал административных и производственных систем: Монография [Балацкий О.Ф., Лапин Е.В., Акуленко В.Л. и др.]; под общей ред. О.Ф. Балацкого. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2006. – 973 с.

Матеріали надано 12.02.2013 р.